

วรรณกรรม

เป็นวรรณกรรมที่ถ่ายทอดในกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่งมาเป็นเวลานาน มีทั้งที่เขียนเป็นลายลักษณ์ เช่น นิทาน ตำนานและบันทึก และมีทั้งที่ไม่ได้เขียนเป็น ลายลักษณ์ หรือมุขปาฐะ ใช้การพูด การบอก การเล่า หรือ การร้องสืบทอดกันมา เช่น เพลงพื้นบ้าน และบทกล่อมเด็ก เป็นต้น วรรณกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าต่อชีวิตความเป็นอยู่ ได้ความรู้ ได้ข้อคิดในการดำรงชีวิต ให้ข้อคิด ข้อเตือนใจตลอดจนสามารถนำความรู้จากการได้ศึกษาไปประยุกต์ใช้ประกอบ อาชีพได้

๒ วรรณกรรมท้องถิ่น

วรรณกรรมท้องถิ่น

หมายถึง ผลผลิตที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่สร้างสรรค์ขึ้นในรูปแบบต่างๆ เช่น เพลง

นิทาน ตำนาน สุภาษิต เพื่อสร้างความบันเทิงให้สังคม ในท้องถิ่น และเสนอแง่คิด คติสอนใจในการดำเนินชีวิต การศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านจะช่วยให้เข้าใจวิถีชีวิต ค่านิยม และความเชื่อของบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นรากฐานการศึกษาความคิดและพฤติกรรมของคนรุ่นปัจจุบัน

ลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมท้องถิ่น

๑. เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาจากมุขปาฐะ คือ เป็นการเล่าสืบทอดกันมาจากปากต่อปากและแพร่หลายกันอยู่ในกลุ่มชนท้องถิ่น
๒. เป็นแหล่งข้อมูลที่บันทึกข้อมูลด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มชนท้องถิ่น อันเป็นแบบฉบับให้คนยุคต่อมาเชื่อถือและปฏิบัติตาม
๓. มักไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง เพราะเป็นเรื่องที่บอกเล่าสืบทอดกันมาจากปากต่อปาก
๔. ใช้ภาษาท้องถิ่น ลักษณะถ้อยคำเป็นคำง่ายๆ สื่อความหมายตรงไปตรงมา
๕. สนองความต้องการของกลุ่มชนในท้องถิ่น เช่น เพื่อความบันเทิง เพื่ออธิบายสิ่งที่คนในสมัยนั้นยังไม่เข้าใจ เพื่อสอนจริยธรรมขนบธรรมเนียม

ประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่น

แบ่งเป็น ๔ ประเภท ตามการแบ่งเขตภูมิภาคดังนี้

๑. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง
๒. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคเหนือ
๓. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสาน
๔. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้

ได้แก่

๑. นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าที่สืบทอดต่อกันมา เช่น นิทานจักร ๆ วงศ์ ๆ นิทานศาสนา นิทานคติ นิทานอธิบายเหตุ นิทานเรื่องสัตว์ นิทานเรื่องผี มุขตลก นิทานเรื่องไม้

๒. ตำนาน หมายถึง เรื่องเล่าเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของสถานที่ บุคคล ศาสนวัตถุ และศาสนสถานที่สำคัญ ๆ ในท้องถิ่นต่างๆ และเรื่องเล่าที่อธิบายความเป็นมาของความเชื่อและพิธีกรรมในท้องถิ่นต่างๆ

๓. บทสวดหรือบทกล่าวในพิธีกรรม หมายถึง คำสวดที่ใช้ประกอบในพิธีกรรมต่างๆ เช่น บททำขวัญ คำบูชา คำสมา คำเวหนาน บทสวดสรภัญญ์ คาถาบทอาณิสสส์ บทประกอบการรักษาโรคพื้นบ้าน คำให้พร คำอธิษฐาน ฯลฯ

๔. บทร้องพื้นบ้าน หมายถึง คำร้องที่ถ่ายทอดสืบทอดกันมาในโอกาสต่างๆ เช่น บทกล่อมเด็ก บทร้องเล่น บทเกี่ยวพาราสี บทจ้อย คำเซ็ง

๕. สำนวน ภาษิต หมายถึง คำพูดหรือคำกล่าวที่สืบทอดกันมา มักมีสัมผัสคล้องจองกัน เช่น โวหาร คำคม คำพังเพย คำอุปมาอุปไมย คำขวัญ คติพจน์ คำสวดสาบาน คำสาปแช่ง คำชม คำคะนอง

๖. ปริศนาคำทาย หมายถึง คำหรือข้อความที่ตั้งเป็นคำถาม คำตอบ ที่สืบทอดกันมา เพื่อให้ผู้ตอบได้ทายหรือตอบปัญหา เช่น คำทาย ปัญหาเขาวงกต

วิธีการถ่ายทอด

-**วรรณกรรมมุขปาฐะ** คือ วรรณกรรมที่ใช้วิธีถ่ายทอดโดยการบอก หรือการเล่า หรือการร้อง ไม่มี การบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

-**วรรณกรรมลายลักษณ์อักษร** คือ หมายถึง วรรณกรรมที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

